

За принципа на уседналост

И друг път е ставало дума за това, че в езика ни съществува възможност към един и същ глагол да бъде добавена и представката **от**, и представката **у**. При това разликата в значенията на образуваните глаголи е доста съществена. Като илюстрация може да се посочи например особенията двойка **удава ми се** и **отдавам се**. Докато **удава ми се** се среща в изречения като *Удаваше ми се да свърша всичко за една седмица* и означава най-общо „успявам”, **отдавам се** може да се открие в изречения като *Той се отдаде изцяло на работата*, където означава „посвещавам се”. Особеното при тази двойка е, че твърде често напоследък **отдавам се** замества неоснователно **удавам се** и можете да прочетете или да чуete грешни изречения като *Решаването на спорния казус не се отдаде лесно на съда*, въпреки че тук трябва задължително да се употреби **удаде се**.

В последните седмици в речта ни се засили честотата на употреба на една друга двойка думи, съдържащи наставките **от** и **у**. Става дума за **отседналост** и **уседналост**, образувани съответно от причастието **отседнал** и прилагателното **уседнал**. Наричам втората дума прилагателно, защото в езика ни не съществува глагол **уседна**, докато **отседнал** естествено е образувано от глагола **отседна**.

Между двете думи има съществена разлика. Глаголът **отседна** означава „настанявам се за временен престой”. Заради това той се употребява в изречения като *На първо време той отседна в хотел*. В същото време прилагателното **уседнал** означава „който живее, прекарва на едно място, без пътуване” и като негов синоним се сочи **заседнал**. Заради това често се казва например *Той носи уседнал начин на живот*.

От сравнението между двете изходни думи следва, че когато се обсъждаше въпросът за закона за избор на евродепутати и се използваша производните от тях **отседналост** и **уседналост**, беше правилно да се говори само за принципа на **уседналост**. За съжаление множество от депутатите, които се изказаха по темата, не правеха ясно разграничение между двете думи и често допускаха грешка, като вместо **уседналост** говореха за **отседналост**.

Както често става, много от журналистите също се заразиха от погрешния изговор на политиците и също започнаха да смесват двете думи, когато представяха скандалната тема. Това пък естествено доведе и до погрешното писане в печатните материали. Доколкото обаче текстът ще бъде включен в приетия закон, ще ми се още веднъж да напомня, че в конкретния случай може да се говори само за **уседналост**, за да не би и в печатния вариант да се допусне нежеланата грешка.

Зная, че много от народните представители са склонни да се изказват за българския език и да изразяват тревогата си за неговото състояние. В своята реч обаче те са длъжни също да проявяват грижа за него и да не допускат колебания, които подвеждат.